

Bir zamanlar Kestelli

Öncesinde evleri, fırınları, kasapları, manavları, fotoğraf stüdyoları, ayakkabıcıları, çantacıları ile bir yaşam alanı, bir semt adeta. Sonrasında toptancı trikocular ve tekstilcilerin olduğu bir çarşı.

Kestelli'nin tarihini dinlediğinizde İzmir'in ilk özel okullarından birinin orada olduğunu, Katıpzade ve Kestelli gibi İzmir'in köklü ailelerinin konaklarının bulunduğunu öğreniyorsunuz. Ünlü fırınlarından mis gibi sıcak ekmek kokusu geliyor burnunuza. Tarihi çeşmelerinden akan suyun sesi çınlıyor kulağınızda. Şimdi mi? Yine Kemeralı'nın önemli bir parçası ama işlevi değişmiş. Tekstilciler, toptancılar, çantacılar ve yeni iş hanlarıyla bir çarşıya dönüşmüş Kestelli. Başdurak Camii'nin karşı köşesindeki dar girişten yürümeye başlayın ve kendiniz keşfedin...

En iyi Karadut şerbeti burada

Tarihi Yudumla Şerbetçisi, Kestelli'nin en önemli simgesi. 1971'den bu yana en güzel karadut şerbeti orada içiliyor. Yekta Halkataş işinin başında; bize hem şerbet ikram ediyor, hem hikâyeyi anlatıyor: "Aslında burası 1956'dan beri var. Helvacıymış o zaman. 1971'de şerbet işi başlıyor. Ben de o zamandan beri buradayım. Tabii Kestelli çok farklıydı eskiden. Bir sürü çeşme vardı örneğin. Karşımızda,

şimdi tezgâhın arkasında kalmış tarihi çeşmeyi herkes hatırlar. Osmanağa Suyu derlerdi. Dükânlarımızı o su ile yıkardık. Şimdi kapatıldı. Fırın ve kasap da çoktu. Yukanda Dokuz Eylül Ekmek Fırını vardı;

mis gibi sıcak ekmek çıkardı. Adliye Konak'tayken orada çalışanlar önce buraya gelir, alışverişini yapar, öyle evine giderdi. Öğle tatillerinde bile buradaydılar. Millet Eczanesi vardı. Yıkıldı; yerine Yeni Kestelli

İzmir'in ilk özel okullarından biri oradaydı. Katipzade ve Kestelli gibi İzmir'in köklü ailelerinin konakları da bulunuyordu.

Çarşısı yapıldı. Konutlar ona keza. İnsanların evleri vardı, oturlan bir yerd burası yani. Şimdi hepsi işyeri oldu.”

"Kimin geldiğini anlardık"

Kasabı, fırınları, çeşmeleri, evleri ile bir yaşam alanı olan Kestelli, önce çantacılar çarşısı, sonra tekstilci pazarına dönüşmüş. Bugün de ağırlıklı olarak çantacı ve tekstil toptancıları var. Pek çok yer de hem ismen hem de işlevsel olarak değişmiş. İçinde boydan boya terzilerin ve marangozların olduğu Büyük Laz Hanı, Başdurak İş Hanı olmuş örneğin. İzmir'in ilk özel okullarından biri olan Yusuf Ziya İlkokulu'nun yerinde de artık otopark var. İnsan ilişkileri ona keza. "Esnaflık bitti" diyor Yekta Halkataş: "Eskiden kimin geldiğini kepenk kaldırımdan anlardık. Şimdi elektronik kepenk var; kimse kimsenin sesini duymuyor. Zaten eski esnaf deseniz bir elin parmaklarını geçmez. Burada kendi dengimiz de kalmadı. İlişkiler bozuldu. Daha önce bir mal elimizde yoksa hemen diğer esnaf arkadaşımıza yönlendirirdik. Şimdi müşterileri mal almazsa dövecek haldeler.”

Kestelli'nin ünlülerinden Foto Baradan

Boydan boya sıralanmış çantacılar, alışveriş için iştah kabartıyor. Özellikle de bavul ihtiyacı olanlar için. O çantacıardan en eskilerinden biri de Raşit Ali Uysal. 1960'tan beri çarşıda olduğunu söyleyen Uysal, en çok Paykoç Bisküvi Fabrikası'nı hatırlıyor. Dokuz Eylül Ekmek Fırını'nı da tüm eski Kestelli esnafı gibi anmadan geçmiyor. Ve elbette Foto Baradan, Hüseyin Baradan'ın fotoğraf stüdyosu, Kestelli'nin en ünlüsü... Bugüne gelince... Uysal, "Şimdi de gayet iyi" diyor: "Buradaki hare-

ketlilik hiç bitmez. Müşteri de özellikle çanta alacaksa mutlaka buraya gelir. Bazı şeyler elbette eskisi gibi değil ama her yerde aynı sorun yok mu?"

Yusuf Ziya Düvenci'nin adını taşıyor

Ve Kestelli'nin en eski isimlerinden biri: Doğangir Spor. Daha doğru bir ifadeyle söylemek gerekirse Mehmet Feyyaz Doğangir. 64 yıldır çarşıda olan Doğangir, "Kestelli" deyince tek bir sözle karşılık veriyor: "Ne eşi vardı ne menendi." Sonra da kendi hikâyesini anlatıyor: "1951'de

Tarihi Yudumla Şerbetçisi, Kestelli'nin en önemli simgesi. 1971'den bu yana en güzel karadut şerbeti orada içiliyor.

200 yıllık tarihiyle İzmir'in en iyisi olan Çivici Hamamı burada. Eski esnaf buranın müdavimi ama gençlerden de gelen çok.

Hala Kemeraltı'nın önemli bir parçası ama yıllar içinde işlevi değişmiş Kestelli yokuşunun. Tekstilciler, toptancılar, çantacılar ve yeni iş hanlarıyla bir çarşıya dönüşmüş.

Mehmet Feyyaz Doğanir

Çantacı Raşit Ali Uysal

Feyzi Teloğlu

Kemeraltı'na çırak olarak geldim. Bir tuhafile mağazasında çalışıyordum. Orada ustam dedi ki, 'Burası hayat üniversitesi, seni zaman pişirecek.' Gerçekten de çok şey öğrendik. Beş üniversiteye tekabül eder."

Doğanir, 1975'ten beri de Kestelli'de. Eskilerden söz açılınca aklına ilk gelenleri sıralayıveriyor: "Burada Konyalıların aile evleri vardı. Bir de Romanlar otururdu. Yusuf Ziya ilkokulu'nda hep belli kesimlerin çocukları okurdu. Okulun sahibi, Adnan Düvenci'nin babası Yusuf Ziya Düvenci'di. Kunduracı atölyeleri, pamuk ve tütün ardiyeleri vardı, yine. Bir de Erkeç ve Keçi Kasabı ünlüydü."

"Selam vermeye korkuyoruz"

Doğanir'in saydığı mekânlardan hiçbiri kalmadı geriye ama onun esas üzüldüğü bunlar değil. "İnsanlar arasında sevgi ve

saygı vardı. O kalmadı" demesi bundan: "Sıcakkanlıydı herkes. Komşu komşuya 'Hayırlı işler' derdi. Şimdi yüzüne bakıp selam vermeden geçiyorlar. Yardımlaşma diye bir şey kalmadı. Elini versen kolunu kaptırıyorsun."

Kestelli'nin en eski esnaflarından Feyzi Teloğlu, yani "Havacılar Pazarı"nın 75 yaşındaki Feyzi amcası da aynı dersten muzdarip: "Şimdi insanlar maddi karşılık görmeden birbirlerine selam bile vermiyorlar. Öte yandan selam vermeye korkuyoruz."

İzmir'in en eski hamamlarından biri: Çivici Hamamı

Feyzi Amca sözü komşuluktan, esnaf ilişkilerinden açıyor ama aklında da yığınla anı var. "Hanların olduğu yerde sebze halleri vardı" diye söze başlıyor: "En az üç-dört

tane de kasap. İnsanlar sebzelerini-meyvesini alır, kasabına uğrar, en son da fırından ekmeğini alır evine giderdi. Buradaki esnafın büyük kısmı Eşrefpaşa'dan gelirdi. Sabahları yayan inerlerdi, akşam Başdurak dolmuşlarına binerlerdi. Konak eski balık halinin karşısında tütün mağazaları bulunurdu. Onlar genellikle bu yolu kullandığı için gidip-gelirken bu sokak da tütün kokardı. Baradan Fotoğraf Stüdyosu'nda 'Yemeni Bağlamış Telli Başına' şarkısı çalardı hep. Ali Ulvi Baradan'ın kendi bestesi."

Feyzi Teloğlu eskiye özlem duysa da Kestelli'nin bugünkü halini de seviyor. "İzmir'in en havadar hamamı olan Çivici Hamamı buradadır, üstelik hala açık" diyor: "200 yıllık tarihiyle İzmir'in en iyi hamamı. Yahudi mimarisi vardır. Kubbe üstünde altı köşeli yıldız var. Çok insan gelir buraya. Biz zaten alışmışız, ayrılmıyoruz. 'Gençler, her şeye sevinerek büyürler. Yaşlılar her şeye üzülmeye özlüyorlar.' Bu benim atasözüm. Demek istediğim şu: Eskiden 20 Lira kazansan sevinirdin, şimdi öyle bir şey yok. Ama alışkanlıklardan da kolay kolay vazgeçilmiyor. Kestelli'yi bırakmak zor."